

Öğrenci Ebelerin Duygusal Zekaları İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişki

Hazal Türken¹, Begüm Es¹, Selda İldan Çalım²

Yayınlanma: 21.12.2016

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik AD

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

* Sorumlu yazar: Hazal Türken, E-mail: hazall_2315@hotmail.com

Özet

Amaç: Duygusal zekâ ve iletişim becerilerini kullanma, çalışma yaşamında başarıya ulaşmanın önemli anahtarları olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, ebeler öğrencilerinin duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın evrenini 327 öğrenci ebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik soruların olduğu anket formu, Schutte ve arkadaşlarının hazırladığı Duygusal Zekâ Ölçeği, Ersanlı ve Balci tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS Paket Programı kullanılarak frekans, yüzde, ortalama, standart sapma ve korelasyona bakılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları 20,64±2,07'dir. Toplam duygusal zeka puanı 150,20±17,57, toplam iletişim beceri puanı ise 163,06±13,30 bulunmuştur. Ebeler öğrencisi olduğu için memnun olan ve kendi iletişimlerinin iyi olduğunu belirten öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim beceri puanları yüksek bulunmuştur (p<0,05). Öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin negatif yönde ve çok zayıf olduğu (r=-,05), istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Sonuç: Öğrenci ebelerin duygusal zekâ puanları ile iletişim beceri puanları diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında oldukça yüksektir. Öğrencilerin duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zeka, iletişim becerisi, öğrenci ebe

Abstract

Objective: Using the emotional intelligence and communication skill are considered important keys in succeeding in professional life. The aim of this study was to evaluate and compare the emotional intelligence and communication skills of midwifery students.

Methods: The universe of this descriptive study consisted of 327 midwife students. It was used socio-demographic questionnaire and "Emotional Intelligence Scale" prepared by Schutte et al., "Communication Skills Inventory" developed by the Ersanlı and Balci for the data collection. In the analysis of data, frequency, percentage, mean, standard deviation and correlation analysis were performed using SPSS Package Programme.

Results: The average age of midwife students is 20.64 ± 2.07. Total score of emotional intelligence is 150.20 ± 17.57, communication skills score is 163.06 ± 13.30. the scores of emotional intelligence and communication skills of midwifery students who satisfied with midwifery and have good communication skills were higher. Relationship between students' communication skills and emotional intelligence is a negative, very weak (r = -.05) and not statistically significant (p> 0.05).

Conclusion: Student midwives' communication skills and emotional intelligence scores are quite high compared with other studies. There was no significant relationship between the scores of midwifery students' communication skills and emotional intelligence.

Keywords: Emotional intelligence, communication skill, midwifery student

GİRİŞ

Duygusal zekâ için belirleyici yetkinlikler arasında yer alan iletişim becerisi (2-5), ebeler ve diğer tüm sağlık çalışanlarının iş motivasyonunu ve verdiği bakımı, birey ya da hastaların ise memnuniyetini etkilemektedir. Duygusal zekâ ve iletişim becerilerini kullanma, çalışma yaşamında başarıya ulaşmak için de önemli bir anahtardır.

Zekâ; kavramlar ve algılar yardımıyla soyut ya da somut nesnelere arasındaki ilişkiyi kavrayabilme, soyut düşünebilme, yargılayabilme ve bu zihinsel işlevleri uyumlu şekilde bir amaca yönelik olarak kullanabilme yeteneğidir. Zekâ tanımının yıllar içerisinde, farklı kuramcılar tarafından, çok yönlü olarak değerlendirilip geliştirilmesinin, duygusal zekâ kavramının ortaya çıkmasında rolü büyüktür (1-2). "Duygusal zeka" kavramı ilk olarak 1990 yılında Mayer ve Salovey tarafından ortaya konmuştur (3). Kavram bu bilim adamları tarafından "kendinin ve başkalarının

duygularını izleme, bunlar arasında ayırım yapma ve buradan elde ettiği bilgileri düşünce ve davranışlarına yön vermede kullanabilme yeteneği" olarak tanımlanmıştır. Daha sonra 1995 yılında psikoloji alanından Daniel Goleman'ın "Duygusal Zeka" kitabının yayınlanması ile bu kavram pek çok alanda ilgi ile tartışılmıştır (4). Duygusal zekâ ile insanların ortak duyguları, iletişim becerileri, insanlık anlayışları, incelik, zerafet, kibarlık, nezaket vs. gibi yetenekleri tanımlanmaktadır (1-5).

Duygusal zekâ için belirleyici yetkinlikler:

•Kendini tanımak (özbilinç): Kişinin kendi duygularını, ihtiyaçlarını, hedeflerini tanıması, tercihlerini yapabilmesi ve sahip olduğu şahsi gücünün ve kaynaklarının farkında olması anlamına gelir.

•Kendini yönetmek (özdenetim): Kişinin sahip olduğu duygu ve düşüncelerini kontrol ederek yönlendirmesidir. Diğer bir deyişle duyguları dengeli ve uyumlu bir biçimde ortaya koyabilme becerisidir. Bu beceri ile

duygularının esiri olmaktan kurtulup onlara yön verilebilir.

- Motivasyon: İnsanın başarma isteği ve heyecanına sahip olması demektir.
- Empati: Kişinin kendisini başka bireylerin yerine koyarak onların duygularını, düşüncelerini, davranışlarını, ihtiyaçlarını, kaygılarını anlayabilmesidir.
- Sosyal Yetkinlik: İnsanların başkalarıyla ilişki kurabilmesi ve bu ilişkilerin geçerliliğini uzun süre koruyabilmesi sosyal yetkinliği ifade etmektedir. Kişilerarası iyi ilişkiler kurma, bir takım oluşturabilme, takım ruhunu sağlayabilme ve bu takımı yönetme becerisini gösterme de bu yetkinlik ile olmaktadır.
- İletişim becerisi: iyi iletişim kurabilme becerisi, insanın kendisini açık ve net olarak ifade edebilme, başkalarını dikkatli dinleme ve ne söylediklerini tam ve doğru olarak anlayabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (5).

Duygusal zekaya sağlık çalışanları açısından bakıldığında; çalışanların hastalar ile iyi bir ilişki kurabilmeleri için, duygularının farkında olabilen ve duygularını yönetebilen, empati yapabilen, sosyal açıdan yetkinliği olan, kendi kendini ve hasta bireyleri motive edebilen ve etkin iletişim kurabilen, sonuç olarak duygusal zeka becerileri gelişmiş bireyler olmaları beklenmektedir. Aslan ve Özata'nın (2006) sağlık yöneticilerinin duygusal zekâ boyutlarını inceledikleri çalışmada, EQ haritaları incelenen yöneticilerin kişilerarası iletişim sorunlarının olduğu saptanmıştır (7). Avşar ve ark. (2009) hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencileri ile yaptıkları çalışma sonucunda, duygusal zeka boyutlarında dördüncü sınıf öğrencilerinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu bulunmuş ve eğitimin öğrencilerin duygusal zeka seviyelerinin artmasına katkıda bulunduğu düşünülmüştür (8). Ünsar ve ark. (2009) Sağlık Yüksek Okulu öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada öğrenim görmekte olduğu bölümü isteyerek seçen öğrencilerin duygusal zeka toplam puan ortalamaları, bölümü istemeyerek seçen öğrencilere göre daha yüksek bulunmuş ($P<0.05$); bir işi isteyerek ve severek yapan bireylerin, sorunlarla karşılaştıklarında daha kolay ve rahat şekilde çözümler üreterek, uygun çıkış yolları bulabileceği vurgulanmıştır (9).

İletişim ve İletişim Becerileri

İletişim sözcüğü, Latince'de "ortak" anlamına gelen "communis" kökünden türetilmiş "communication" kelimesinin dilimizdeki karşılığı olarak kullanılmaktadır. "Communication" sözcüğü, kökeninden dolayı ortaklığı, toplumsallaşmış olmayı, birlikteliği ifade etmektedir. Son yıllarda ise çok sık kullanılan bir kavram olan iletişim, iki kişinin duygu, düşünce ve bilgilerini paylaşarak birbirini anlamasını içeren çok kanallı bir süreç olarak tanımlanmaktadır (10-11). İletişim, dinamik, kompleks ve katılımcıların deneyimlerinin paylaşıldığı, çok değişkenli bir süreçtir. İletişim kültüre, sosyal statüye ve katılımcıların karşılıklı ilişkilerine bağlıdır (11).

Kişilerarası ilişkiler iletişim yoluyla sürdürülmektedir. Kişinin duygu, düşünce, inanç ve tutumlarını anlaşılır ve amaca uygun bir şekilde aktarabilmesi yine kişinin iletişim becerisiyle gerçekleşmektedir. İletişim

becerileri, sözel olan ve olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme şeklinde tanımlanabilir. Etkili iletişim becerileri, her türlü insan ilişkisinde ve bütün meslek alanlarında ilişkileri kolaylaştırabilmektedir (12-13).

Sağlık açısından iletişim oldukça önemlidir. Birey, aile ve topluma yönelik verilecek mesajların yanlış anlaşılması sağlığı olumsuz etkileyebilen oldukça önemli hatalara neden olabilmektedir. Sağlık çalışanlarının iletişim becerileri, stresle baş etme, sorun çözme gibi becerileri sağlıkla ilgili verilen mesajların alıcı/alıcılar tarafından doğru algılanması ve iletişimden kaynaklanan problemlerin önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Sağlık profesyonellerinin iletişim becerilerinin düşük düzeyde olması, hasta/sağlıklı bireyin memnuniyetini, hastanın tedaviye uyumunu ve sağlıkla ilgili sonuçları olumsuz etkileyebilmektedir. Avcı ve arkadaşları (2012) temel sağlık hizmetlerinde çalışan ebelerle yaptıkları bir çalışmada, çalışma sürelerinin uzaması ile sağlık eğitimi konusundaki deneyimlerin artacağı ve farklı insanlarla sürekli iletişim içerisinde olmanın iletişim becerilerini pozitif yönde geliştireceği belirtilmiştir (13). Kumcağız ve arkadaşları (2012), kamu hastanelerinde çalışan hemşirelerle yaptıkları çalışmada, çalışma süresinin genel iletişim beceri düzeylerini etkilediğini, 20 yıl ve üzeri çalışan hemşirelerin iletişim beceri düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (10). Şahin ve arkadaşlarının (2013) yaptıkları bir çalışmada ise hemşirelerin iletişim ve empati becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmış ve hemşirelerin empati yapabilme becerileri arttıkça iletişim becerilerinin de arttığı vurgulanmıştır (14).

Sağlık profesyoneli adayı olan öğrenci ebelerin, duygusal zeka yetkinliklerinden biri olan iletişim becerilerinin geliştirilmesi, eğitim programlarının hedefleri arasındadır. Duygusal zekâ ve iletişim becerilerini kullanma, çalışma yaşamında başarıya ulaşmanın önemli anahtarları olarak görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, ebelik öğrencilerinin duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma tanımlayıcı olarak yapılmış bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma, Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 Öğretim Yılında Ebelik Bölümü'nün 1.2.3.ve 4. sınıflarında öğrenim gören 327 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçim yöntemine gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak, araştırmaya katılmayı kabul etmeme, araştırmanın yapıldığı tarihte okula gelmeme gibi nedenlerle 48 öğrenci araştırmaya katılmamış ve araştırmanın örneklemi 279 öğrenci oluşturmuştur (katılım oranı %85,3).

Veri toplama araçları

Verilerin toplanmasında sosyo-demografik soruların olduğu “Kişisel Bilgi Formu”, Schutte ve arkadaşlarının (1998) hazırladığı “Duygusal Zekâ Ölçeği”(DZÖ), Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Envanteri” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından konuyla ilgili literatür doğrultusunda hazırlanmış, 19 sorudan oluşan bir formdur. Kişisel bilgi formunda, öğrencilerin yaşı, sınıfı, ailesinin eğitim durumu, ebelik bölümünü isteyerek tercih etme ve memnun olma durumu ile ilgili sorular yer almaktadır.

Duygusal Zeka Ölçeği: Schutte ve ark. tarafından bireylerin duygusal zekayı oluşturan becerilerini ölçmek amacıyla 1998 yılında geliştirilmiştir. Austin ve ark. (2004) tarafından revize edilen ölçeği Tatar ve ark. (2011) Türkçe’ye uyarlamıştır. Likert tipi Ölçek (1= Kesinlikle Katılmıyorum ve 5= Kesinlikle Katılıyorum olmak üzere 5’li) 41 maddeden ve “İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi”, “Duyguların Değerlendirilmesi” ve “Duyguların Kullanımı” konulu 3 faktörden oluşmaktadır (15).

İletişim Becerileri Envanteri: Ersanlı ve Balcı tarafından 1998 yılında bireylerin iletişim becerilerini değerlendirmek amacıyla 5’li Likert tipinde “her zaman (5), genellikle (4), bazen (3), nadiren (2), hiçbir zaman (1)” geliştirilen ölçek, toplam 45 maddeden ve 3 alt boyuttan (zihinsel, duygusal ve davranışsal) oluşmaktadır. 15’er madde içeren her bir alt ölçekten alınabilecek en yüksek puan 75 en düşük puan ise 15’dir. Ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puan 225, en düşük toplam puan ise 45’dir. Yüksek puan bireyin daha iyi iletişim becerisine sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte ölçeğin herbir alt boyutundan alınan puan durumuna göre de iletişim becerileri farklı yönlerden değerlendirilebilir (16).

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde eden verilerin analizinde SPSS 15.0 İstatistik Paket Programı kullanılmıştır. İstatistiksel olarak değerlendirilmesinde frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, korelasyon ve regresyona bakılmış ve analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Ayrıca kullanılan ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre Duygusal Zeka Ölçeği geçerlik-güvenirlik çalışmasında 0,82; İletişim Becerileri Envanteri’nde ise 0,70 olan Cronbach Alpha değeri bu çalışmada sırasıyla 0,88 ve 0,80 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın yürütülebilmesi için kurumdan yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanarak araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan $n=279$ öğrencinin yaş ortalaması $20,64 \pm 2,07$ ’dir. Öğrencilerin %28,7’si ($n=80$) birinci sınıfa devam etmektedir. Anadolu lisesi mezunu olan

öğrencilerin oranı %43,0’dır ($n=120$). Öğrenci ebelein %40,5’i ($n=113$) devlet yurdunda kalmaktadır. Herhangi bir işte çalışmadığını ifade edenlerin oranı %94,3’dür ($n=263$). Öğrencilerin %68,8’i ($n=192$) Ebelik Bölümünü isteyerek tercih ettiğini ve %87,8’i ($n=245$) Ebelik Bölümü’nden memnun olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin 92,5’i ($n=258$) kişilerarası iletişimini “iyi” olarak değerlendirmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Ebe Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Yaş ortalaması(N=279)	20,64± 2,07		
Değişkenler (N=279)	Sayı	%	
Sınıf	1.Sınıf	80	28,7
	2.Sınıf	78	28,0
	3.Sınıf	75	26,9
	4.Sınıf	46	16,4
Mezun olduğu lise	Düz.lise	91	32,6
	Anadolu lisesi	120	43,0
	Sağlık meslek lise	39	14,0
	Meslek lise	20	7,2
	Diğer	9	3,2
Üniversite eğitimi sırasında yaşadığı yer	Aile	50	17,9
	Evde arkadaş ile	41	14,7
	Devlet yurdu	113	40,5
	Özel yurt	75	26,9
Herhangi bir işte çalışma durumu	Evet	16	5,7
	Hayır	263	94,3
Ebelik bölümünü isteyerek tercih etme durumu	Evet	192	68,8
	Hayır	87	31,2
Ebelik bölüm memnuniyeti	Evet	245	87,8
	Hayır	34	12,2
İletişim ile ilgili kitap okuma durumu	Evet	139	49,8
	Hayır	140	50,2
Kişilerarası iletişimini iyi olarak değerlendirme	Evet	258	92,5
	Hayır	21	7,5

Tablo 2.Duygusal Zeka ve İletişim Becerileri Toplam Puan Ortalamaları

	Toplam Puan (X±SS)
Duygusal Zeka	150.20±17.57
İletişim Becerileri	163.06±13.30

Öğrencilerin duygusal zeka ile iletişim becerileri arasındaki korelasyonda, negatif yönde ve çok zayıf bir ilişki olduğu ($r=-,05$) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>0,05$) bulunmuştur. Çalışmamızın bağımlı değişkeni olan iletişim becerileri envanterinin alt boyutları ile bağımsız değişken Duygusal Zeka Ölçeği’nin alt boyutları (İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Değerlendirilmesi) arasındaki korelasyonda istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$).(Tablo 3).

Tablo 3.Boyutlar Arası Regresyon Analizi

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı değişken	R ²	Anlamlılık (p)
İyimserlik /Ruh halinin düzenlenmesi	İletişim becerileri	0.07	0.35
Duyguların kullanımı			
Duyguların değerlendirilmesi			

TARTIŞMA

Bu araştırmada ebe öğrencilerin duygusal zekaları ve iletişim becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Literatürde ebelik öğrencilerine yönelik çalışmalar az bulunduğu için diğer öğrencileri konu alan çalışmalar araştırmanın bulgularını değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan 279 ebe öğrencinin sosyo-demografik tanımlayıcı özelliklerinden olan bulunduğu sınıf, mezun olduğu lise, üniversite eğitimi sırasında yaşadığı yer, herhangi bir işte çalışma durumu değişkenleriyle duygusal zeka ve iletişim beceri puanları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmamıştır. Literatürdeki bazı çalışmalarda da çalışmamızın sonuçlarına benzer şekilde öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile iletişim becerileri ve duygusal zeka puanları arasında bir ilişki olmadığı görülmektedir (12,17,18). Bununla birlikte duygusal zeka ve iletişim becerileri ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan farklı değişkenlerden farklı sonuçlar elde edildiği söylenebilir. Araştırmada, ebelik öğrencisi olduğu için memnun olan öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim beceri puanları yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Yurtsal ve arkadaşlarının (2014) ebelik öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerini incelendiği çalışmada, öğrencilerin %60.2'sinin bölüme gelmeden önce ebelik mesleği hakkında olumsuz düşüncelerinin olduğu, %96.8'inin ise bölüme geldikten sonra düşüncelerinde olumlu yönde değişim olduğu saptanmıştır (19). Bu sonuçlardan ebelik eğitim programlarının mesleğe bakış açısını olumlu yönde etkilediği söylenebilir. İletişim becerilerinin "iyi" olduğunu belirten öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim becerileri puanları yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$). Kahyaoğlu Süt ve arkadaşlarının (2015), "Klinik Uygulamaya Çıkan Öğrenci Hemşirelerin İletişim Becerileri ve Etkileyen Faktörler" üzerine yaptığı çalışmada klinik uygulamaya çıkan hemşire öğrencilerden kendi iletişimlerini iyi olarak belirtenlerin, iyi olmadığını belirtenlere göre iletişim beceri puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir (17). Bu çalışmanın bulguları bizim ulaştığımız sonuçları destekler niteliktedir.

Literatürde üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen ve duygusal zeka ile iletişim becerisi toplam puanlarının yer aldığı veriler incelendiğinde, Aşçı ve ark.nın (2015) çalışmasında iletişim beceri puan ortalaması $102,54\pm 11,44$, Bozkır ve arkadaşlarının çalışmasında ise (2015) $150,11\pm 1,01$ olduğu görülmüştür. Tambağ ve ark.nın (2014) çalışmasında duygusal zeka puan ortalaması ise $85,41\pm 7,82$ olarak görülmüştür (20,21,22). Bu araştırmada iletişim beceri ve duygusal zeka puan ortalamaları adı geçen çalışmalara göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 2). İletişim becerileri ve duygusal zeka düzeyinin incelendiği bazı çalışmalarda kız öğrencilerin puan düzeyinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir (11,23,24). Bu araştırmada veri toplanan örneklem grubunun tamamının kız olması nedeniyle literatürdeki diğer çalışmalara göre daha yüksek puan elde edildiği düşünülebilir.

Araştırmada duygusal zeka düzeyinin iletişim becerilerine etkisi incelendiğinde duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır (Tablo 3). Duygusal zekanın iletişim becerileri üzerine etkisinin önemli olduğu ve kişilerin duygularını kontrol etme, anlama ve düzenleme durumlarının iyi yönde olmasıyla iletişim becerilerini daha iyi düzeye getirebilecekleri bilinmektedir. Çetinkaya ve Alparslan'ın (2011) yaptığı çalışmada duygusal zeka boyutlarından empatik duyarlılık boyutu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (5). Taşlıyan ve arkadaşlarının (2015) yaptığı konuyla ilgili başka bir çalışmada duygusal zeka düzeyinin iletişim becerileri üzerine etkisinin olduğu belirlenmiştir (25). Kuzu ve Eker'in (2010) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka değerlendirme ölçeği alt boyutlarından duyguların farkında olma; kendini motive etme ve duygusal zeka toplam puanları ile iletişim becerileri puan ortalamalarının diğer üniversite öğrencilerinin bulunduğu karşılaştırma grubuna göre yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (26). Hemşirelik öğrencilerinde duygusal zeka ve iletişim becerilerini inceleyen bir başka çalışmada Erigüç ve arkadaşları (2014) öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim beceri düzeyleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir (27). Tuncer ve Demiralp'in (2016) psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerde duygusal zekâ ve iletişim becerileri ilişkisine baktığı çalışmada, duygusal zeka ölçeği puan ortalamaları yüksek olan hemşirelerin, iletişim becerileri ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (28). Yapılan tüm bu çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlar, duygusal zeka ve iletişim becerileri arasında bir ilişki olduğu yönündedir. Çalışmamızda duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında ilişki saptanmaması, çalışmalar arası ölçek ile örneklem farklılığından kaynaklanabilir. Ayrıca, toplam zeka ve iletişim beceri puanlarının karşılaştırılan diğer çalışmalara göre yüksek olması dikkat çekicidir. Bu çalışmada ölçek puanlarının yüksek olmasına rağmen aralarında bir ilişki bulunmaması sonucu bağlamında aynı ölçekler ve benzer örneklem gruplarıyla yapılacak başka çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenci ebelerin duygusal zeka ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada, duygusal zekâ ve iletişim beceri puanları diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında oldukça yüksek bulunmasına karşın aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ebelik uygulamalarında etkin kişilerarası iletişim becerileri için; ebe, kendi duyguları ile başkalarının duygularını anlayabilmeli, bu duyguları ayırt edebilmeli ve elde ettiği bilgileri düşünce ve davranışlarına yön vermede kullanabilmelidir. Kaliteli ebelik bakımı için duygusal zeka ve kişilerarası iletişim becerileri oldukça önemli bir yere sahiptir. Duygusal zeka ve iletişim becerilerinin eğitimle geliştirilebilmesi nedeniyle, ebelik öğrenim programı süresince bu becerileri geliştirmeye yönelik etkinliklerin uygulanması

ve sürdürülmesi; mezuniyet sonrası hizmet içi eğitimler ya da kurslarla desteklenmesi oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra, konuyla ilgili ebelerle yapılan araştırmalara ihtiyaç duyulduğu; daha nitelikli bakım vermek için duygusal zeka ve iletişim becerilerine yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir.

Teşekkür...

Araştırmamıza katılan Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencilerine teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. Gürşen Otacıoğlu S. Müzik Öğretmeni Adaylarının Duygusal Zeka ile Akademik ve Çalgı Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2009; 19(1) : 85-96.
2. Karabulut A. Duygusal Zeka: Baron Ölçeği Uyarlaması. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir 2012 : 15-17.
3. Salovey P, Mayer J.D. Emotional intelligence. Imagination, Cognition, and Personality. 1990; 9:185-211.
4. Karabulut E, Yılmaz S, Yurttaş A. Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 2011;2(2):75-79.
5. Çetinkaya Ö, Alparslan M.A. Duygusal Zekanın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2011;16(1):363-377.
6. Delice M, Günbeyi M. Duygusal Zeka ve Liderlik İlişkisinin İncelenmesi: Polis Teşkilatı Örneği. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2013; 27(1).
7. Aslan Ş, Özata M. Sağlık Yöneticilerinde Duygusal Zekâ Boyutlarının Cooper Sawaf Haritasıyla Araştırılması. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi. 2006;9(2).
8. Avşar G, Kaşıkçı M. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeyi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2010; 13: 1.
9. Ünsar S, Yıldız Fındık Ü, Kurt Sadırlı S, Erol Ö, Ünsar S. Edirne Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri. Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi. 2009;9(1).
10. Kumcağız H, Yılmaz M, Çelik B.S, Avcı A.İ. Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. Dicle Tıp Dergisi. 2011; 38(1):49-56.
11. Özdemir G. Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Yönelimlerinin Stresle Baş Etme Tutumları Üzerine Etkisi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İstanbul 2011:20-25.
12. Bingöl G, Demir A. Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. Göztepe Tıp Dergisi. 2011; 26(4):152-159.
13. Avcı A.İ, Altay B, Uğur G.H, Yılmaz A, Güzel N. Temel Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Ebelerin İletişim Becerileri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2012; 15: 3
14. Şahin A.Z, Özdemir K.F. Hemşirelerin iletişim ve empati beceri düzeylerinin belirlenmesi. Jaren. 2015;1(1):1-7
15. Tatar A, Tok S, Saltukoğlu G. Gözden geçirilmiş Schutte duygusal zekâ ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni. 2011;4 (21): 325-338.
16. Ersanlı K, Balcı S. İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 1998;2:7-13.
17. Kahyaoğlu Süt H, Demir N.G, Özer B. Klinik Uygulamaya Çıkan Öğrenci Hemşirelerin İletişim Becerileri ve Etkileyen Faktörler. HSP 2015;2(2):167-177.
18. Yeniçeri E, Yıldız E, Seydaoğulları A, Güleç S, Sakallı Çetin E, Baldemir E. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi. Türkiye Aile Hekimliği Dergisi. 2015; 19 (2): 99-107.
19. Yurtsal Z.B, Biçer S, Duran Ö, Şahin A, Arslan M, Yavrucu Ö. Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2014;2(2):15-25.
20. Aşçı Ö, Hazar G, Yılmaz M. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve İlişkili Değişkenler. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015(3):160-165.
21. Bozkır Ç, Tekin Ç, Mete B, Nacar E, Özer A. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Asistan Doktorların İletişim Becerileri, Empatik Eğilimleri ve Etkileyen Faktörler. Medicine Science. 2015;4(3):2473-87.
22. Tambağ H, Kaykunoğlu M, Gündüz Z, Demir Y. Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 2014;11 (1): 41-46.
23. Sevindik F, Uncu F, Güneş Dağ D. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. F.Ü.Sağ.Bil.Tıp Derg. 2012; 26 (1): 21-26.
24. Elkin N, Karadağlı F, Barut A.Y. Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değişkenlerin belirlenmesi. Mersin Univ Sağlık Bilim Derg. 2016;9(2):70-80.
25. Taşlıyan M, Hırlak B, Harbalıoğlu M. Duygusal zeka, iletişim becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişki: üniversite öğrencilerine bir uygulama. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi. 2015;3:45-58.
26. Kuzu A, Eker F. Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve İletişim Becerilerinin Diğer Üniversite Öğrencileri ile Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2010;3:14-29.
27. Erigüç G, Eriş H, Kabalıoğlu F. Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zekâ ve İletişim Becerileri: Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Örneği. International Online Journal of Educational Sciences. 2014;6 (2):398-412.
28. Tuncer M, Demiralp M. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerde duygusal zekâ ve iletişim becerileri ilişkisi: çok merkezli bir çalışma. TAF Preventive Medicine Bulletin. 2016;15(5):389-395.

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

